

Uwagi do projektu przeglądu ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej

Lp.	Jednostka redakcyjna ustawy, której uwaga dotyczy lub Pkt/str projektu przeglądu, którego uwaga dotyczy	Podmiot zgłaszający	Uwaga/ Propozycja zmian	Stanowisko MRiT
1.	Pkt 2 str. 3	KRYSIKLAW	UWAGA: W projekcie opinii wskazano cel ustawy i podstawowe informacje o przepisach. Praktyka obrotu bazując na wykładni przepisów ustawy (pomijając uzasadnienie do niej) dokonała szerokiej interpretacji i stanęła na stanowisku, że fundacja rodzinna jest nowym instrumentem inwestycyjnym korzystającym z preferowanej formy opodatkowania. W przepisach ustawy oraz komunikacji kierowanej do rynku (obrotu gospodarczego) zabrakło jasnej wykładni art. 2 ustawy poprzez wskazanie, że intencją projektodawcy była odpowiedź na potrzebę gospodarczą polskich przedsiębiorców w obliczu zmiany pokoleniowej i wsparcie ich w zaprojektowaniu sukcesji pozwalającej na integralność majątku wnoszonego do fundacji rodzinnej. Projektodawca od początku funkcjonowania ustawy nie podjął wystarczającej komunikacji,	

			która pozwoliłaby w większym stopniu środowisku doradczemu, nie zajmującemu się sukcesją, oraz osobom potencjalnie zainteresowanym fundacją rodzinną, na podjęcie świadomej decyzji znając właściwą naturę tego narzędzia. Brak jednolitego stanowiska po stronie MRiT oraz MF w świetle doniesień medialnych od samego początku obowiązywania ustawy (w tym brak jednoznacznej i jednolitej praktyki organów wydających decyzje w sprawach podatkowych) spowodowały powstanie na szeroką skalę praktyk i wykorzystanie fundacji w celach odbiegających od założeń projektodawcy. Sprawilo to nie tylko powstanie wielu fundacji rodzinnych (wykraczając poza szacunki projektodawcy), które korzystając z modelu opodatkowania dokonały transakcji na wniesionych aktywach, ale też powstanie wielu fundacji bez minimalnego przygotowania sukcesyjnego do ich wdrożenia. To spowodowało występowanie wielu błędów na poziomie dokumentów założycielskich, procesu powstawania fundacji rodzinnych, zwłaszcza treści statutów. Atrakcyjność podatkowa tego narzędzia, brak właściwej komunikacji dotyczącej celu ustawy spowodowały utrwalającą się wykładnię i rozumienie fundacji rodzinnej jako narzędzia inwestycyjnego.	
2.	Str.11		UWAGA: Projekt opinii zawiera opis zastrzeżeń związanych z działalnością sądu rejestrowego. Praktyka obrotu dotycząca sądu rejestrowego podnosi zastrzeżenie co do szybkości działania sądu, którego responsywność jest z każdym miesiącem coraz słabsza. Okoliczność ta nie wynika jednak z błędnego wyboru sądu właściwego do prowadzenia rejestru fundacji rodzinnych ani <i>in genere</i> z przepisów samej ustawy. Największym wyzwaniem jest bowiem niewystarczający zasób osobowy i brak reakcji Ministerstwa Sprawiedliwości na problemy kadrowe wydziału. Z odpowiedzi na interpelację nr 16242 Pana Posła Roberta Warwasa i grupy posłów w sprawie braków kadrowych w składach sędziowskich oraz wydłużającego się czasu rozpoznawania spraw sądowych z 26 maja 2026 r. (sygn. BK-VII.0520.202.2026) wynika, że nieobsadzonych etatów	

			sędziowsko – asesorskich na dzień 31 grudnia 2023 r. było 680, na dzień 31 grudnia 2024r. 580, a na 30 czerwca 2025 r. 597. Oznacza to, że z budżetu państwa zostały przeznaczone środki na etaty, które nie są obsadzone. W przypadku sądu rejestrowego w Piotrkowie Trybunalskim osadzenie kilku etatów pozwoliłoby im na bieżące rozpoznawanie wniosków, zwłaszcza wniosków o wpis oraz o zmianę statutu, co dla sukcesji (a ona jest kluczowym powodem powstawania fundacji rodzinnych) jest konieczne. W związku z powyższym należałoby wskazać w opinii, w ramach OSR, jakie jest zapotrzebowanie kadrowe sądu w Piotrkowie Trybunalskim – rejestrze RFR i czy możliwe jest obsadzenie etatów, a jeżeli nie to dopiero wtedy podjęcie działań alternatywnych, z zachowaniem bezpieczeństwa obywateli i poufności danych ich dotyczących. Dodatkowe zwiększenie etatów administracyjnych umożliwiłoby sprawne dokonywanie wpisów postanowień wydanych przez orzeczników a także wysyłkę pism, na którą aktualnie czeka się kilka tygodni. Z perspektywy organizacji prac sądu rejestrowego umożliwienie sądowi zajmowania się sprawami na bieżąco odpowiedzialoby na potrzebę obrotu i nie stanowiłoby argumentu do przeniesienia rejestru do modułu KRS i w konsekwencji oddanie spraw rozpoznawanych przez sądy rejestrowe orzecznikom w całej Polsce, którzy nie mają zdobytej przez 3 lata wiedzy przez aktualnie obowiązujący dla F.R. sąd rejestrowy. Doświadczenie oraz ugruntowująca się linia orzecnicza będzie kluczowa dla procesów sukcesyjnych, których liczba w najbliższych latach wzrośnie. Okoliczność, że RFR jest prowadzony w systemie informatycznym, a nie stanowi elektronicznego rejestru, jak rejestr KRS, była analizowana i niemożliwa do przezwyciężenia na etapie projektowania przepisów. Nie jest to więc okoliczność obciążająca funkcjonowanie samego rejestru. Wydolność obsługi liczby wniosków, bowiem wynika z liczby powstałych fundacji, dla której nie zwiększono zasobu ludzkiego w samym wydziale rejestru RFR, mimo świadomości wydłużających się terminów postępowania.	
--	--	--	---	--

			Natomiast z doniesień i informacji wynikających z projektu opinii – Ministerstwo Sprawiedliwości podjęło prace nad włączeniem RFR do KRS, co z uwagi na charakter danych gromadzonych w RFR należy ocenić negatywnie. Projektodawcy winni uwzględniać charakter instrumentu jakim jest fundacja rodzinna i traktować go jako narzędzie sukcesji, tj. narzędzie regulujące przyszłość majątku osoby fizycznej i rodziny tej osoby (fundatora). Zakres gromadzonych danych o osobach fizycznych, ich majątku, sposobie i zasadach jego pozyskiwania od fundacji rodzinnej, dookreślenia w dokumentach fundacyjnych składników majątkowych, często wskazywania polityki inwestycyjnej w kontekście jawności dokumentów i pracach prowadzących do udostępniania ich w publicznym rejestrze czy dostępne organów bez wyraźnej podstawy prawnej (wszczęte postępowanie) budzi poważne zastrzeżenia co do bezpieczeństwa.	
3.	Str. 22 tabela „Udział w spółkach”		UWAGA: Trudno zgodzić się ze wskazanym ryzykiem. Realizując cel jakim jest zachowanie kontroli nad majątkiem rodzinnym, podmiotami będącymi firmami rodzinnymi lub posiadając udział w podmiotach prywatnych decyzja sukcesyjna nie może być korygowana poprzez identyfikację takiego ryzyka. Oznaczałoby to, że podatki decydują o kształcie sukcesji a nie potrzeba określonej rodziny/fundatora. Jeżeli projektodawca widzi negatywne konsekwencje na poziomie spółek transparentnych winien wprowadzić regulację, która ogranicza zidentyfikowane ryzyko, ale na poziomie podatkowych, nie dokonując zmiany na poziomie fundacji rodzinnej, dla której model podatkowy winien być jednakowy. Charakter aktywów, ich przeznaczenie i sposób wykorzystywania powinien być tym poziomem zmian podatkowych, który decyduje o ograniczeniu ryzyka po stronie państwa. Ograniczenie wykładni do udziału w spółkach będących firmą rodzinną bez dopuszczenia do udziału w innych podmiotach jest błędem. Fundacje rodzinne kumulować będą nadwyżki finansowe, jest to naturalna konsekwencja wynikająca z kondycji aktywów jakie fundatorzy wnieśli do fundacji	

			rodzinnej (np. dywidenda). Właściwe zarządzanie majątkiem winno umożliwić fundacji rodzinnej przystępowanie do nowych lub istniejących spółek, a w ten sposób długoterminowo zarządzać i pomnażać majątek fundacji. Nie można zapomnieć, że zarówno spółka rodzinna, jak i udział w nowych podmiotach wiązać się mogą z ryzykiem kapitałowym, stratą, którą fundacja rodzinna będzie musiała „gospodarować” w taki sposób by ograniczyć ryzyko utraty wartości posiadanego mienia. Dlatego próba kazuistycznego uchwycenia, na poziomie regulacji prawnych, powyższych okoliczności może spowodować, że przeprowadzenie sukcesji z wykorzystaniem fundacji rodzinnej nie będzie możliwe.	
4.	Zakres raportowania do KAS/ ujawnianie informacji poufnych/ dostęp osób postronnych		UWAGA: Rozważane zmiany w zakresie udostępniania dokumentów fundacji rodzinnej powinny być prowadzone w oparciu o faktyczne i pozafiskalne potrzeby państwa oraz uwzględniać obowiązek państwa polegający na zadbanie o bezpieczeństwo obywateli. KRS jest rejestrem, którego jawność jest kluczowa dla obrotu gospodarczego. RFR powinien być rejestrem którego kluczowym zadaniem jest dbałość o bezpieczeństwo gromadzonych w nim danych dotyczących fundatorów i ich rodzin, w tym danych zamieszczonych w statucie, sprawozdaniach finansowych i pozostałych dokumentach zamieszczanych w aktach rejestrowych. Propozycja by sąd rejestrowy gromadził dodatkowo informacje o świadczeniach na rzecz beneficjentów należy uznać za nadużycie w kierunku bezpieczeństwa osób fizycznych. Należy głęboko pochylić się nad uzasadnieniem dla wprowadzenia przepisów mających na celu tak szczegółowy dostęp do wiedzy dotyczącej sytuacji ekonomicznej prywatnych osób fizycznych. KAS na gruncie obowiązującej ustawy ma prawo do żądania dokumentów od fundacji rodzinnej i jest to uprawnienie wyraźnie adresujące potencjalną potrzebę weryfikacji prawidłowości działalności fundacji rodzinnej.	
5.			UWAGA:	

			Projekt opinii nie odnosi się do kwestii kluczowych dotyczących działalności fundacji, potrzeb fundatorów wynikających z przyjętego przez nich modelu fundacji rodzinnej. Jednym z nich jest korzystanie przez osoby, które wniosły do fundacji rodzinnej nieruchomość stanowiącą dom, który jest nadal podstawowym budynkiem mieszkalnym, od którego korzystania powstaje zobowiązanie w podatku CIT w ramach świadczenia polegającego na udostępnieniu mienia. Podobnie jest w przypadku wniesienia środków pieniężnych, zarówno w ramach darowizny jak i spadku. W tych sytuacjach, jeżeli beneficjenci korzystają w ramach świadczeń z tych środków należy jest podatek CIT. I choć po 3 latach obowiązywania ustawy sytuacji takich jest niewiele, tak będzie ich coraz więcej. Projekt opinii nie zawiera w tym względzie propozycji rozwiązań, a zagadnienie od strony sukcesyjnej jest konieczne. W aktualnym stanie prawnym fundatorzy stoją często przed dylematem czy są w stanie ponieść koszt 15% CIT od wartości środków pieniężnych, jakie otrzyma fundacja rodzinna, i znowu wybór potencjalnej drogi sukcesji jest podyktowany okolicznościami podatkowymi. MF nie dostrzega tego dylematu fundatorów i pomija realne wyzwanie dla procesów sukcesji i długoterminowego utrzymania mienia rodzinnego w formule nierozdrobnionej, nie przeznaczonej do konsumpcji.	
6.	Str. 12		UWAGA: Przytoczone w projekcie opinii badania statystyczne nie są pełnym obrazem przedziału wiekowego fundatorów. Podejmowanie jakichkolwiek działań czy decyzji legislacyjnych w oparciu o częściową próbę nie powinno stanowić argumentu do wprowadzanych zmian legislacyjnych na poziomie podatkowym ani prawnym. Ponadto ustalenie funduszu założycielskiego na poziomie 100.000 złotych nie jest okoliczną ani potwierdzającą, ani zaprzeczającą sukcesji. Jest to spełnienie warunku ustawowego w procesie powstawania fundacji rodzinnej i w ten sposób jedynie winien być wykładany. Istota funduszu założycielskiego, to pokrycie kosztów powstawania i początkowej działalności fundacji rodzinnej, zwłaszcza do czasu aż mienie wniesione do niej nie zacznie generować dochodu, który może zostać	

			przeznaczony na działalność statutową. Ocena przyjęta i przedstawiana przez pryzmat podatkowy i wpływu do budżetu państwa traktująca sposób struktury fundacji rodzinnej, w której „kontrolę” zachowuje fundator, nie powinna stanowić sugestii, że taka fundacja została powołana w celu nadużyć. Sposób strukturyzacji sukcesyjnej, rozumienie tego procesu i długoterminowe planowanie bazując na indywidualnych uwarunkowaniach rodzinnych, biznesowych, ale i przede wszystkim doświadczeniu oraz wizji samego fundatora, dla procesu sukcesji jest kluczowa. Podatki nie powinny być tym, co kształtuje strukturyzację sukcesyjną, a jedynie ograniczać się do konsekwentnie podjętych decyzji sukcesyjnych, również gdy fundator pozostawia sobie kluczowy wpływ na sposób działalności fundacji.	
7.	Art. 46 ustawy pkt 14 str. 27		UWAGA: Ustawa wprost nie wskazuje, że posiedzenie zgromadzenia beneficjentów może odbyć się bez formalnego zwołania. Jednakże wywód taki można wyprowadzić z następujących przepisów: art. 46 ustawy poprzez nałożenie obowiązku by w przypadku organu wieloosobowego wprowadzony został regulamin organizacji posiedzeń, w kontekście tytułu art. 47 mówiącym o organizacji posiedzenia w kontekście miejsca. Posiedzenie organu zwołuje przewodniczący (art. 49) z zastrzeżeniem art. 71, który mówi o zwołaniu posiedzenia zgromadzenia beneficjentów. Celem przepisów mówiących o zasadach zwoływania jest by każdy z uprawnionych mógł wziąć udział w posiedzeniu. Wobec powyższego należy uznać, że regulamin może określać możliwość odbycia posiedzenia bez formalnego zwołania, o ile zapewniona jest możliwość wzięcia udziału przez każdego uprawnionego (co oznacza udział 100% uprawnionych). W praktyce postanowienia o takiej możliwości znajdują się w niektórych statutach fundacji rodzinnych lub w regulaminach. Jednakże z uwagi na brak takich postanowień w ustawie, przy dużej praktyce odbywania posiedzeń bez dowodów na ich formalne zwołanie, zasadne jest przyjęcie nowelizacji w tym	

			zakresie (potwierdzającej prawidłowość przy zachowaniu obecności wszystkich uprawnionych).	
8.	Tabela uwag z 19 stycznia 2026 r.	KRYSIKLAW	Do niniejszej tabeli dołączamy uwagi zgłoszone 19 stycznia 2026 r. w ramach prekonsultacji, które pozostają aktualne.	
9.	Aspekty podatkowe	Str. 8, i inne	UWAGA: W projekcie opinii wskazano, że przyznanie preferencyjnych zasad opodatkowania wynikało z funkcji fundacji rodzinnej w zakresie sukcesji oraz długoterminowego zarządzania majątkiem. Wobec tego wartym rozważenia jest potencjalna zmiana modelu fundacji rodzinnej w obliczu przedstawianej skali nadużyć, która utrzyma preferencyjny model opodatkowania dla tych fundacji rodzinnych i tych składników majątkowych, które spełnią przyjętą przesłankę długoterminowego zarządzania (być może rozwiązaniem takim będzie przyjęcie co najmniej 10 letniego okresu dla utrzymania składników majątkowych wniesionych do fundacji rodzinnej). Oznaczałoby to, że jeżeli fundacja posiada dane mienie przez określony okres, to korzysta z preferencji podatkowej zarówno na bieżąco, a ewentualna korekta następuje wraz z zerwaniem terminu przyjętego jako spełnienie przesłanki długoterminowego zarządzania mieniem. Projektodawca podejmując prace nad potencjalną propozycją zmian podatkowych powinien nie tylko porównać stan obciążeń podatkowych przed powołaniem fundacji z korzyściami po jej powołaniu, ale również stan przed powołaniem oraz po powołaniu wskazujący na zwiększenie opodatkowania, jak np. dla środków pieniężnych wniesionych tytułem spadku (co dla niektórych wydaje się nielogiczne z uwagi na dodatkowe obciążenia podatkowe, a z perspektywy sukcesyjnej, przy istotnych nadwyżkach, które mogłyby mieć negatywny wpływ na najbliższych, jest zasadne w ujęciu sukcesyjnym oraz długoterminowego kumulowania kapitału rodzinnego).	
10.				

Uwagi zgłoszone 19 stycznia 2026 r. w ramach prekonsultacji:

Uwagi do ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej (przegląd)			
Lp.	Jednostka redakcyjna, której uwaga dotyczy	Podmiot zgłaszający	Uwaga/ Propozycja zmian
Ogólne uwagi dotyczące ustawy			
1.		KRYSIKLAW	UWAGI OGÓLNE: Ustawa o fundacji rodzinnej jest odpowiedzią na wyzwania dotyczące sukcesji w biznesie. Cel, jaki został przed nią postanowiony to rozwiązanie problemu sukcesji w sposób zapewniający bezpieczną przyszłość majątku wypracowanego przez fundatora oraz bezpieczną przyszłość jego rodziny, w tym ograniczenie ryzyka rozdrobnienia praw udziałowych do firmy oraz ryzyka konfliktu na tle majątkowym, który to konflikt mógłby oddziaływać na prowadzoną firmę. Ustawa obowiązuje 2 i pół roku i od pierwszych miesięcy wywołuje wiele wątpliwości, w tym wątpliwości interpretacyjnych co do właściwej wykładni przepisów. Kluczowe z nich dotyczą: celu sukcesyjnego, sposobu wykładni art. 5 ustawy, zasad reprezentacji fundacji rodzinnej w organizacji w umowie z członkiem zarządu, możliwości zmiany funduszu założycielskiego, zasad księgowania darowizn, identyfikacji beneficjenta rzeczywistego, przypisania świadczeń lub mienia rozwiązywanej fundacji do majątku osobistego, traktowania świadczeń jako świadczenia nieodpłatnego w rozumieniu przepisów ogólnych (jak darowizna). Dodatkowo przed fundacją rodzinną i ustawodawcą jest znalezienie najlepszego modelu rejestru dla fundacji rodzinnej, który pozwoli na niezwłoczny wpis zmian w rejestrze a jednocześnie zachowa właściwe bezpieczeństwo fundatora, jego rodziny i beneficjentów, zwłaszcza małoletnich. W ramach oceny skutków regulacyjnych jednym z największych wyzwań jest ocena modelu opodatkowania fundacji rodzinnej, który to model wzbudził najwięcej wątpliwości, czego wynikiem była nowelizacja ustaw podatkowych w 2025 r. Skala zainteresowania fundacją rodzinną przekroczyła skalę szacunków sukcesyjnych. Wobec tego konieczne jest zrewidowanie i przyjęcie takiego modelu podatkowego, który zachowa cel sukcesyjny a nie będzie próbą przekształcenia fundacji rodzinnej w narzędzie łączące w sobie cechy spółek prawa handlowego, funduszy inwestycyjnych i innych form prawnych przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej (zachowujących zasady właściwe dla tych form preferencji podatkowych).

Uwagi do rozdziału 1 Przepisy ogólne (art. 1-10)

2.	Art. 2 ust. 2	KRYSIKLAW	UWAGA: Przepis określa czym jest świadczenie. Brakuje w nim wskazania jego nieodpłatnego charakteru (jak darowizna). PROPOZYCJA: Wskazanie wprost nieodpłatnego charakteru świadczenia wyłączy wątpliwość co do wejścia przedmiotu świadczenia do majątku osobistego beneficjenta. Zobacz uwagi do art. 34 <i>„Przez świadczenie rozumie się składniki majątkowe, w tym środki pieniężne, rzeczy lub prawa, przeniesione na beneficjenta albo oddane beneficjentowi do korzystania nieodpłatnie przez fundację rodzinną albo fundację rodzinną w organizacji, zgodnie ze statutem i listą beneficjentów</i>
3.	Art. 4. Rejestr fundacji rodzinnych	KRYSIKLAW	UWAGA: Decyzja projektodawcy o wyborze sądu rejestrowego i nie włączenia rejestru fundacji rodzinnych do KRS była dobrą decyzją legislacyjną. Wyzwaniem jednak stała się liczba powołanych fundacji rodzinnych, dla której zasoby osobowe przewidziane w wydziale sądu rejestrowego okazały się niedostateczne. Spowodowało to sytuację, że na wpis fundacji do rejestru czeka się ponad 12 miesięcy, a wniosek o zmianę wpisu jest rozpoznawany w podobnym tempie. Obłożenie sądu rejestrowego wpływać może ponadto na ocenę merytoryczną wniosków. Z perspektywy obrotu wybór sądu rejestrowego pozwala zachować wyższe bezpieczeństwo dostępu do danych poufnych dotyczących fundacji, fundatorów, beneficjentów, zwłaszcza małoletnich, jednak jednocześnie wpływa na jego utrudnienia związane z ryzykiem postępowania i ewentualnych zmian w statucie których sąd rejestrowy wymagać może w procesie rejestracji fundacji lub w procesie rejestracji zmiany statutu (śmierć fundatora), utrudnienia w dostępie do odpisu aktualnego, pełnego i zaświadczeń. POSTULAT: Rejestr fundacji rodzinnych powinien nadal być prowadzony przez jeden właściwy sąd/ wydział sądu z uwagi na ryzyko rozbieżności w interpretacji przepisów ustawy o fundacji rodzinnej. Wobec tego, z uwagi na planowane zmiany przepisów co do przeniesienia rejestru do Krajowego Rejestru Sądowego winno odbyć się to z uwzględnieniem dotychczas wypracowanej przez sąd rejestrowy praktyki wykładni przepisów prawa. Prace nad zmianą rejestru i jego cyfryzacją powinny zostać przeprowadzone z zachowaniem celu, jakim powinien być przede wszystkim bezpieczeństwo obrotu oraz bezpieczeństwo dostępu do informacji poufnych w rozumieniu interesu rodzinnego i majątkowego fundatorów, beneficjentów i ich rodzin. W ramach OSR winno podjąć się oceny w kontekście poprawy działalności rejestru i bezpieczeństwa wykładni przepisów

			prawa oraz wpływu na obrót gospodarczy oraz ryzyka postępowań sądowych z uwagi na rozbieżność wykładni przepisów przez sąd rejestrowych RFR.
4.	Art. 5 Działalność gospodarcza	KRYSIKLAW	UWAGA: Zasady opodatkowania prowadzonej działalności gospodarczej spowodowały błędne rozumowanie celu wprowadzonego przepisu, co spowodowało, że obrót gospodarczy uznał iż fundacja rodzinna jest podmiotem który prowadzi działalność gospodarczą in genere, zamiast wyłącznie w zakresie w jakim dotyczy aspektów sukcesji i zarządzania majątkiem wniesionym do niej. Intencją wprowadzenia przepisu było by oddawał on faktyczną działalność związaną z zarządzaniem aktywami, jakie bezpośrednio w majątku swoim posiada fundator, który zdecydował się je przenieść do fundacji rodzinnej. Przepis miał pozwolić na zachowanie lustra w fundacji rodzinnej do sytuacji fundatora. Brak zrozumienia celu tego przepisu oraz atrakcyjne przepisy podatkowe spowodowały, że z szacowanych przed wejściem w życie ustawy 300 fundacji w pierwszych latach funkcjonowania powstało ich ponad 5000. Praktyka obrotu pokazuje, że wiele z nich nie zostało założonych w celach sukcesyjnych, a skala błędnej wykładni przepisów, stosowania szymeli statutów bez odniesienia ich do ram sukcesyjnych fundatorów i ich rodzin generować będzie w przyszłości kolejne wyzwania legislacyjne oraz ryzyka sporów sądowych. POSTULAT: Dyskusji legislacyjnej wymaga rewizja zakresu art. 5, nie tylko w kontekście jej zawężenia ale również uwzględnienia okoliczności dotyczących fundatorów, w tym m.in. wnoszenia do fundacji rodzinnej kolekcji sztuki (w tym zasady gospodarowania nią). Dodatkowo niezbędne jest zrewidowanie zasad opodatkowania (model opodatkowania) fundacji rodzinnej który winien zmniejszyć skalę nadużyć oraz umożliwić stabilność prawa na kolejne dekady.
Uwagi do rozdziału 2 Fundator (art. 11-16)			
5.	Art. 11/ 27 i 28	KRYSIKLAW	POSTULAT: Zasadne jest wprowadzenie do przepisów ustawy możliwości przypisania „statusu” fundatora podmiotowi zagranicznemu – zagranicznej fundacji prywatnej, powołanej przez fundatora polskiej fundacji rodzinnej, która to fundacja wniesie swoje mienie do polskiej fundacji rodzinnej. Zagadnienie to było przedmiotem konsultacji na etapie projektowania przepisów ustawy i pozostaje nadal aktualne, z uwagi na wykorzystanie przez polskich przedsiębiorców do 2023 r. rozwiązań zagranicznych, a którzy pozostali zainteresowani przeniesieniem majątku z zagranicznych fundacji do polskich. Umożliwiłoby to uzyskanie proporcji mienia na potrzeby spisu mienia analogiczne jak wniesienie mienia przez

			fundatora. Dlatego rekomenduje się zmianę art. 27 i nast. i uwzględnienie fundacji zagranicznej jako podmiotu traktowanego jak fundator na gruncie art. 28 ust. 2 pkt 1)
Uwagi do rozdziału 3 Majątek fundacji rodzinnej (art. 17-20)			
6.	Art. 17 fundusz założycielski	KRYSIKLAW	UWAGA: Z uwagi na liczbę założonych fundacji rodzinnej i występującą w praktyce fikcję wniesienia funduszu założycielskiego (wiele fundacji rodzinnych nie ma i nie miała w okresie „w organizacji” założonych rachunków bankowych postuluje się konieczność wykazania wniesienia go w przypadku środków pieniężnych na rachunek płatniczy fundacji rodzinnej (dowód w postępowaniu o rejestrację w rejestrze fundacji). Okoliczność ta jest kluczowa z uwagi na ryzyko, nieograniczone w czasie, kwestionowania w procesie sukcesji zgodności z prawem procesu powstawania fundacji rodzinnej, o którym mowa w art. 21 ustawy. Sam spis mienia, który mimo braku podstawy prawnej jest wymagany w większości postępowań o wpis, przez sąd rejestrowy, nie stanowi dowodu pokrycia funduszu założycielskiego (dodatkowo fundator który musi sporządzić pierwszy spis mienia może umrzeć i jest to niezależne od wniesienia mienia na fundusz założycielski co powinno nastąpić w pierwszej kolejności). PROPOZYCJA: <i>„Fundator wnosi do fundacji rodzinnej mienie na pokrycie funduszu założycielskiego o wartości określonej w statucie, nie niższej niż 100 000 zł. W przypadku wnoszenia na pokrycie funduszu założycielskiego środków pieniężnych fundator wnosi je za pośrednictwem rachunku płatniczego fundacji rodzinnej.”</i> Dodatkowo postuluje się podniesienie progu dla funduszu założycielskiego do kwoty co najmniej 1.000.000 złotych co jest uzasadnione dla wielkości kosztów działalności fundacji rodzinnej w pierwszych latach. Mimo podniesienia progu do wyższej kwoty nie dokonuje się zmiany funduszu założycielskiego w przypadku fundacji rodzinnej powołanej przed zmianą przepisów, z uwagi na naturę funduszu założycielskiego i ryzyko braku fundatora. <i>„Fundator wnosi do fundacji rodzinnej mienie na pokrycie funduszu założycielskiego o wartości określonej w statucie, nie niższej niż 1 000 000 zł.”</i>
7.	Art. 20	KRYSIKLAW	UWAGA: Z uwagi na występującą w praktyce błędną wykładnię przepisów prawa co do możliwości zmiany wysokości funduszu założycielskiego i próba rozumienia przez środowisko doradcze, że skoro brak jest wyraźnego zakazu to zmiana funduszu założycielskiego jest dozwolona, postuluje się wprowadzenie przepisu który wprost wskaże, że taka zmiana jest niedopuszczalna. Z obecnego brzmienia ustawy wynika, że fundusz założycielski

			musi być wniesiony (pokryty) przed wpisem fundacji rodzinnej do rejestru fundacji, przez fundatora (w przypadku powołania w testamencie z masy spadkowej). Dodatkowo art. 20 wprost stanowi o zakazie zwrotu mienia wniesionego na pokrycie funduszu założycielskiego. Funkcja funduszu założycielskiego wynika wprost z ustawy i ma za zadanie pozwoleń fundacji rodzinnej na pokrycie kosztów działalności, do czasu uzyskiwania dochodów z majątku wniesionego do fundacji tytułem darowizny lub spadku, lub z mienia wniesionego tymi tytułami. Dopuszczenie możliwości zmiany funduszu założycielskiego rodzi ryzyko dla skutecznej sukcesji, gdyż pozwalałoby po śmierci fundatora na zmianę funduszu założycielskiego (obniżenie) i próbę przejęcia mienia wniesionego przez fundatora (obejście postanowień statutu). Niezależnie nie znajduje się uzasadnienia na podwyższenie funduszu założycielskiego z uwagi na to, że jednym ze sposobów wniesienia mienia jest darowizna. W ramach prac nad OSR powinno podjąć się działania legislacyjne (ustawa abolicyjna), która usankcjonuje nieważne/nieskuteczne czynności prawne, zmniejszając ryzyka dla sukcesji. PROPOZYCJA: Dodanie ust. 2. <i>„Wysokość funduszu założycielskiego nie podlega zmianie po jego ustaleniu przez fundatora w statucie.”</i>
Uwagi do rozdziału 4 Powstanie fundacji rodzinnej (art. 21-25)			
8.	Art. 23 reprezentacja fundacji rodzinnej w organizacji w umowie z członkiem zarządu	KRYSIKLAW	UWAGA: Celowe jest podjęcie przez ustawodawcę wprowadzenie tzw. <i>ustawy abolicyjnej</i>, przedmiotem której będzie uregulowanie skutków prawnych błędnego zastosowania ustawy tj. art. 23 ust. 4 zamiast art. 23 ust. 6 w zw. z art. 63 ustawy o fundacji rodzinnej w sytuacji, gdy fundacja rodzinna w organizacji jest stroną umowy z członkiem zarządu. Przez pierwsze kilkanaście miesięcy stosowania ustawy w obrocie gospodarczym zostały przeprowadzone w istotnej licznie umowy darowizny pomiędzy fundacją rodzinną w organizacji a fundatorem będących członkiem zarządu i członkiem zgromadzenia beneficjentów bez zastosowania art. 63 ust. 1 ustawy. Podjęto próby uzasadnienia dla wyłączenia odesłania z ust. 6 z uwagi na brak konfliktu gdy fundator będący członkiem zarządu wnosi do fundacji mienie tytułem darowizny. Jednakże nie sposób zgodzić się z takim uzasadnieniem w świetle wyraźnego brzmienia przepisów. Dlatego z uwagi na istnienie w obrocie umów z błędną reprezentacją mających ryzyko sankcji nieważności zasadne jest niezwłoczne podjęcie działań legislacyjnych sankcjonujących nieprawidłowe umowy w obrocie prawnym.
Uwagi do rozdziału 5 Statut i spis mienia (art. 26-29)			

9.	Art. 28	KRYSIKLAW	UWAGA: Z uwagi na istniejące obciążenia podatkowe w przypadku wniesienia do fundacji rodzinnej mienia przez fundację zagraniczną powołaną przez tego samego fundatora, zasadne jest rozważenie zmiany przepisów celem, których będzie umożliwienie przeniesienia majątku z zagranicy do polskiej fundacji rodzinnej i w tym celu zrównania fundacji zagranicznej (przy założeniu tożsamości fundatora) z osobami wymienionymi w art. 28 ust. 2 pkt 1.
Uwagi do rozdziału 6 Beneficjenci i lista beneficjentów (art. 30-42)			
10.	Art. 30	KRYSIKLAW	UWAGA: Ze względu na głosy w opinii publicznej co do zasadności rozszerzenia kręgu podmiotów mogących być beneficjentami zasadne jest zachowanie kręgu beneficjentów jako wystarczającego zakresu w aktualnym brzmieniu ustawy (osoby fizyczne i organizacje pozarządowe). Brak uzasadnienia dla rozszerzenia możliwości udzielania darowizn na rzecz osób innych niż beneficjenci, w tym na rzecz NGOs (chyba że mają status beneficjenta). Obrót gospodarczy, który podnosi taką potrzebę nie rozumie instrumentu fundacji rodzinnej. Obowiązujące przepisy umożliwiające odliczenie darowizn na rzecz NGOs w spółkach czy przez osoby fizyczne jest wystarczające.
11.	Art. 31/32	KRYSIKLAW	UWAGA: Aktualna praktyka instytucji finansowych powoduje, że w celu weryfikacji beneficjenta rzeczywistego instytucje żądają przedstawienia listy beneficjentów w rozumieniu ustawy oraz statutu. Na liście beneficjentów zamieszczane są dane wykraczające poza dane niezbędne do weryfikacji na gruncie AML. Dlatego zasadne jest wprowadzenie wprost przepisu, który stanowić będzie o możliwości sporządzenia wyciągu z listy beneficjentów na potrzeby identyfikacji beneficjenta rzeczywistego i weryfikacji przez instytucje finansowe oraz podmioty zobowiązane na gruncie AML. Konieczność wprowadzenia takiej zmiany pozwoli zachować w poufności dane znajdujące się na liście beneficjentów o charakterze wysoko poufnym i które nie są konieczne do udostępniania podmiotom upoważnionym do weryfikacji beneficjenta rzeczywistego (jak np. rachunki płatnicze beneficjentów, wysokość zrealizowanych świadczeń). Aktualna praktyka instytucji finansowych sprowadza się do wymogu udostępnienia listy pod rygorem rozwiązania umów finansowych, zwłaszcza podmiotów z grupy kapitałowej znajdującej się pod fundacją rodzinną. PROPOZYCJA: Wprowadzenie ust. 2: <i>„Jeżeli fundacja rodzinna zobowiązana jest na gruncie ustawy do udostępnienia danych celem weryfikacji beneficjentów, zarząd sporządza wyciąg z listy beneficjentów w zakresie niezbędnym do weryfikacji danych.”</i>

12.	Art. 34/ 103	KRYSIKLAW	UWAGA: Postuluje się wprowadzenie przepisu wskazującego wprost, że świadczenie realizowane na rzecz beneficjenta, który pozostaje w związku małżeńskim, w którym panuje ustrój ustawowej wspólności majątkowej, wchodzi do jego majątku osobistego. Analogicznie nabycie mienia od fundacji rodzinnej w związku z jej rozwiązaniem następuje do majątku odrębnego uprawnionego beneficjenta. Taka zasada ma uzasadnienie sukcesyjne, gdzie intencją jest kontrola nad rodzajem majątku do którego trafia mienie rodzinne. Na podstawie aktualnego brzmienia przepisów ustawy należy uznać, że taki jest właściwie skutek nabycia przedmiotu świadczenia, zwłaszcza gdy współmałżonek nie jest beneficjentem. Jednakże w sytuacji gdy pozostaje on również beneficjentem istnieje ryzyko wykładni, że nabycie przez współmałżonka z uwagi na posiadanie statusu beneficjenta mogłoby być możliwe, choć przeczyć może intencjom sukcesyjnym. PROPOZYCJA Art. 34: <i>„Świadczenie realizowane na rzecz beneficjenta, który pozostaje w związku małżeńskim, w którym panuje ustrój ustawowej wspólności majątkowej, wchodzi do jego majątku osobistego, chyba że status stanowi inaczej.”</i> Art. 103: <i>„Jeżeli mienie w związku z rozwiązaniem fundacji rodzinnej przypada na rzecz beneficjenta, który pozostaje w związku małżeńskim, w którym panuje ustrój ustawowej wspólności majątkowej, wchodzi do jego majątku osobistego, chyba że status stanowi inaczej.”</i>
Uwagi do rozdziału 7 Organy fundacji rodzinnej (art. 43-74)			
Uwagi do rozdziału 8 Odpowiedzialność cywilnoprawna (art. 75-76)			
Uwagi do rozdziału 9 Audyt (art. 77-81)			
13.		KRYSIKLAW	UWAGA: Wyzwaniem dla wielu fundacji rodzinnych jest sposób księgowania funduszu założycielskiego oraz darowizn do fundacji rodzinnej. Zasadne jest podjęcie dalszych działań edukacyjnych.
14.			
Uwagi do rozdziału 10 Kontrola sądowa i obowiązek informacyjny (art. 82-84)			

Uwagi do rozdziału 11 Rozwiązanie i likwidacja fundacji rodzinnej (art. 85-109)

Uwagi do rozdziału 12 Rejestr fundacji rodzinnych (art. 110-127)

15.		KRYSIKLAW	UWAGA: Niezbędne jest niezwłoczne podjęcie działań w zakresie usprawnienia działania rejestru fundacji rodzinnych. Kluczowymi potrzebami są przyśpieszenie procesu rozpoznawania wniosków o wpis i zmianę wpisu (zwłaszcza statutu) – fundacja rodzinna zakładana jest przez osobę fizyczną, która może zachorować lub umrzeć. Generuje to olbrzymie ryzyko dla procesu rejestracji wniosków i zmian. Nie każdy fundator decyduje się na powierzenie uprawnień na wypadek jego śmierci, w statucie, dla tych okoliczności. Dodatkowo ewentualne prace nad przeniesieniem rejestru do KRS powinny być przeprowadzone z uwagą i obejmować wszystkie aspekty właściwe dla natury fundacji rodzinnej. Nie jest to typowy podmiot gospodarczy w obrocie, a dane jakie są gromadzone w rejestrze wymagają szczególnej uwagi i troski o poufność. Szczególnej uwagi wymaga repozytorium finansowe, do którego dostęp przy możliwości dostępu i gromadzenia danych beneficjentów generuje zagrożenia bezpośrednio wpływające na bezpieczeństwo tych osób. Zwrócenia uwagi ustawodawcy wymaga zasadność zastrzeżenia danych adresowych beneficjentów uczestniczących w zgromadzeniu beneficjentów (aktualnie widoczne w odpisie z RFR), ochrona danych małoletnich.
Uwagi do rozdziału 13 Przepis karny (art. 128) Uwagi do rozdziału 14 Zmiany w przepisach (art. 129 - Kodeks cywilny, art. 130 - Kodeks postępowania cywilnego, art. 131 - ustawa o podatku od spadków i darowizn, art. 132 - ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych, art. 133 - ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych, art. 134 - Ordynacja podatkowa, art. 135 - ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 136 - ustawa o kształtowaniu ustroju rolnego, art. 137 - ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, art. 138 - ustawa o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, art. 139 – ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu wraz z nowelizacjami			
16.	Zagadnienie dot. pozyskiwania kredytów przez fundacje rodzinne	KRYSIKLAW	Zasadne jest przyjrzenie się dostępowi fundacji rodzinnej do kredytów bankowych. W 2026 roku wiele fundacji będzie miała zakończony drugi rok obrotowy, co z perspektywy weryfikacji ryzyka w instytucjach finansowych może przyczynić się do wzrostu oferty kredytowej dla fundacji rodzinnej. Zagadnienie to ma znaczenie w kontekście prowadzonej działalności gospodarczej przez fundacje rodzinne i zabezpieczeniu kredytu na mieniu

			fundacji rodzinnej. Zasadne jest by przy okazji oceny skutków regulacyjnych zwrócić uwagę na potencjalne ryzyka dla sukcesji mienia.
17.	Art. 133 pkt 1 (w nawiązaniu do art. 28j ust. 1 pkt 4 ustawy o CIT)	Fundacja Rodzinna Rodziny Chociaj	Propozycja: Nowelizacja art. 28j ust. 1 pkt 4 ustawy o CIT poprzez dopuszczenie fundacji rodzinnej jako uprawnionego udziałowca spółki opodatkowanej ryczałtem od dochodów spółek (CIT estoński). Uzasadnienie: Obecne brzmienie przepisów wyklucza możliwość korzystania z CIT estońskiego przez spółki, których udziałowcem jest fundacja rodzinna (jako osoba prawna). Prowadzi to do nieuzasadnionej dychotomii: fundator musi wybierać między bezpieczeństwem sukcesyjnym a nowoczesną formą opodatkowania wspierającą inwestycje. Fundacja rodzinna w swojej istocie służy gromadzeniu majątku prywatnego (podobnie jak osoby fizyczne), więc dopuszczenie jej do struktury CIT estońskiego nie naruszałoby idei tego systemu, a znacząco zwiększyłoby atrakcyjność polskiego prawa dla firm rodzinnych i zapobiegało odpływowi kapitału za granicę.
Dodatkowe propozycje			
18.	Grunty rolne	KRYSIKLAW	UWAGA: Na etapie projektowania przepisów ustawy uwzględniono potrzebę zmian w zakresie ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego w stopniu podstawowym. Po niespełna kilku miesiącach zmiany zostały usunięte. Konieczne jest niezwłoczne podjęcie prac nad przywróceniem postanowień ustawy o fundacji rodzinnej w zakresie zmian w ustawie o kształtowaniu ustroju rolnego, umożliwiających przenoszenie gruntów rolnych posiadanych przez fundatorów do fundacji rodzinnej. Konieczne w tym celu jest przypisanie fundacji rodzinnej statusu osoby bliskiej fundatora. UWAGA: Aktualnie w obrocie prawnym doszło do wniesienia praw udziałowych w spółkach, które posiadają grunty rolne, lub grunty te posiadają spółki zależne od nich. Dotyczy to zarówno papierów wartościowych w obrocie giełdowym jak i praw udziałowych do spółek prywatnych. Zmiana przepisów UKUR w zakresie obrotu prawami udziałowymi dla spółek dominujących przez wiele fundacji nie została przez obrót zauważona, a czynności wniesienia odbywały się bez udziału notariusza (obróć akcjami na rynku giełdowym). Fundatorzy dodatkowo nie mają narzędzi prawnych by uzyskać skuteczną informację o statusie gruntów rolnych w spółce – zarówno co do spółek giełdowych jak i prywatnych. Dlatego obok prac nad zmianą przepisów ustawy konieczne jest przygotowanie ustawy abolicyjnej która sankcjonuje nieważne czynności uwzględniając te fundacje dla których

			ustawodawca przyjmie status osoby bliskiej fundatora (adekwatne potraktowanie fundacji rodzinnej jako osobę bliską, gdzie obrót pomiędzy takimi osobami nie podlega pod UKUR).
19.	Łączenie/ podział fundacji rodzinnej	KRYSIKLAW	UWAGA: Na etapie prac nad projektem ustawy podnoszono zasadność wprowadzenia do ustawy możliwości łączenia/ podziału fundacji rodzinnej. Po prawie 3 latach obowiązywania ustawy, z uwagi na podejście do strukturyzacji fundacji rodzinnej uzasadnione jest podjęcie prac nad zmianą przepisów i wprowadzenie możliwości łączenia/ podziału.